Legionarii în lagărul Buchenwald
de Nistor Chioreanu

Fundatia BUNA VESTIRE

Editura RAMIDA, Buc. 1998

Fiindcă atât editorii de la Iasi, ai primului volum, cât si un mare număr din cei care au apucat să citească această carte, îmi cer cu insistenţă să scriu despre Refugiul in Germania al legionarilor, după puciul lui Antonescu din primele zile ale anului 1941 - pe care Antonescu l-a numit cu totul fals "Revoltă legionară", mă văd obligat să satisfac această dorinţă, care se pare ca răspunde unei sete de a cunoaşte adevărul faptelor aşa cum ele s-au desfăşurat şi nu cum au fost prezentate de cei care tin cu orice pret să pună in sarcina Mişcării Legionare toate nenorocirile cari s-au abătut asupra bietului popor roman.

Încă in primul volum am arătat pe scurt cum, după lovitura de stat a lui Antonescu, acesta dorind să mă rupă de şeful Legiunii, mi-a trimis vorbă să merg la Bucureşti, să fac niste declaraţii împotriva lui Horia Sima şi in schimb îmi va da un post de ministru în noul guvern. Dacă am refuzat, mi-a făcut fel de fel de şicane, apoi m-a concentrat pe zonă la graniţa maghiară şi, deşi făcusem şcoala de ofiţeri de rezervă de la Sfântul Gheorghe ca sef de promotie, nu mi-a recunoscut decât gradul de plutonier. Ba, mai mult, acolo pe zonă citesc într-o bună zi în ziarul Universul un articol in care Procuratura din Bucureşti dă un comunicat în care arată că legionarii au făcut fel de fel de nereguli şi afaceri incorecte si printre acestea Nistor Chioreanu, şeful legionarilor din Ardeal, şi-a însuşit de la Frăţiile de Cruce suma de 120 de mdioane lei. Chiar de acolo de pe zonă am scris o scrisoare lui Antonescu in care am protestat împotriva acestei minciuni si am cerut să desmintă afirmaţia tot prin ziarul Universul. Dar, n-a dat nici un fel de desmintire.

După ce am fost desconcentrat, cum am ajuns acasă, m-am dus la Procuratura Militară din Sibiu si le-am cerut să dea dânşii o desmintire prin presă. Procurorul mi-a spus:

- Domnule Chioreanu, v-am acuzat noi de vreo neregulă?

- Nu dumneavoastră, ci Bucureştiul, am zis.

- Atunci cereti Bucureştiului să desmintă. Noi nu ne putem amesteca in treburile lor.

Am mai făcut o cerere către Presedintia Consiliului de Miniştri, dar, in loc de desmintire, am primit o citatie, prin care am fost avizat

că, pe data de 12 iunie 1941, mi s-a fixat termen de judecată la Tribunalul Militar din Sibiu pentru că am organizat Rebeliunea împotriva ordinei de stat din Transilvania.

Între timp primisem un ordin de la Horia Sima să preiau comanda Legiunii pe ţară, el, împreună cu alti şefi legionari urmând să părăsească tara. La 23 ianuarie 1941, eu personal am fost somat de generalul von Hube, şeful Armatei Germane de Tancuri din România, să predau institutiile si să ma supun noilor autorităti militare instituite de Antonescu. In primul volum am povestit mai pe larg acest lucru. Este falsă, deci, afirmaţia lui Antonescu precum că legionarii s-au ridicat să răstoarne ordinea in stat. Dimpotrivă, el a fost cel care a apelat la ajutorul lui Hitler pentru a răsturna regimul legionar, care era sprijinit de popor, de Armata română si de toate autorităţile legale ale ţării.

Când i-am reproşat generalului von Hube că datorită ajutorului german legionarii vor umple din nou puşcăriile, mi-a replicat să nu am nici o teamă că Antonescu a promis lui Hitler că nu va porni nici o prigoană împotriva legionarilor. Dar, după ce m-a concentrat si după ce a încercat prin diferite promisiuni şi amenințări, si mă rupă de Horu Sima, mi-a făcut totuşi proces pentru Rebeliune si nu numai mie, ci, la mii de legionari, cari au înfundat puşcăriile, sau au murit pe front in regimentele de pedeapsă. Deci, departe de a se tine de cuvânt, văzând ca nu poate ajunge la conducerea legionarilor, Antonescu a pornit o prigoană înverşunată împotriva acestora. Mie mi-a întocmit un proces de Rebeliune. L-am rugat chiar pe Presedintele Tribunalului Militar din Sibiu, Colonelul Bălută Dumitrescu, un om de mare caracter care m-a chemat într-o seară la dânsul acasă să mă sfătuiască ce să fac şi mi-a spus că s-a dat ordin si mi se facă proces pentru Rebeliune si m-a sfătuit să dispar, să ma pun la adăpost, căci mă aşteaptă ani grei de puşcărie. Abia atunci m-am horărât să aleg una din cele două solutii: fie lupta clandestină, fie să ma pun la adăpost retrăgându-ma in refugiu in Germania. Precum am mai spus, Horia Sima îmi trimisese vorbă să merg la Bucureşti, să preiau comanda luptătorilor legionari intraţi in clandestinitate şi tocmai când mă chinuiam să aleg una din aceste două solutii, a venit la Sibiu avocatul Iosif Costea din Deva, comandant legionar şi fost prefect de Hunedoara, care mi-a spus că şi dânsul este in primejdie de a i se face un proces, drept care, s-a horărât să intre in clandestinitate. Atunci i-am propus să ia dânsul comanda încredinţată mie de Horia Sima şi a acceptat. Îl consideram mai potrivit decât mine pentru această funcţie, fiind mai vechi decât mine in Organizatie, foarte dăruit sufleteşte şi cunoscut ca om de înaltă ţinută. Fusese unul din ucenicii cei mai apropiati ai lui Ionel Moţa şi cu multă autoritate in Mişcarea

Legionară. Îl socoteam mai potrivit decât mine in funcţia de conducător. I-am dat, deci, toate legăturile pe care le aveam la Bucureşti şi m'am pregătit pentru refugiu in Germania. In primul volum am povestit mai amănunţit cum am izbutit să dejoc supravegherea Poliţiei şi să ajung in Germania. Nu mai repet.

*

In Germania erau trei grupe mai mari de legionari. Unul, in frunte cu Horia Sima, compus numai din cadre superioare de conducere, era stabilit in apropiere de Berlin, la Berkenbriick, într-o pădure, lângă orăşelul Spandau. Erau cazaţi într-un castel vechi, transformat de circumstanţă in azil politic. Din acest grup, în afară de Horia Sima, mai făceau parte, pe cât îmi amintesc, Corneliu Georgescu, avocat, comandant al Bunei Vestiri şi fost ministru, Vasile Iasinschi, comandant legionar şi fost ministru, Viorel Trifa, fost şef al studentimii pe ţară şi ulterior episcop al ortodocşilor din America, Constantin Papanace, comandant legionar şi fost ministru, şi altii, pe cari nu mi-i mai amintesc după nume.

Un al doilea grup, mult mai numeros, erau refugiati la Rostock, lângă Marea Baltică, compus tot din cadre legionare, foşti cu diferite funcţii in Organizatia Centrală, sau in diferite Organizatiei Judeţene. Aceştia erau grupul cel mai numeros şi se găseau sub comanda profesorului Nicolae Petraşcu, comandant legionar şi fost Secretar General al Mişcării Legionare şi căsătorit cu sora doctorului Ionel Banea.

Un al treilea grup, mai mic, era la Dachau, iar izolati şi încadrati in diferite servicii particulare; mai era un alt număr de legionari, precum: Stefan Cernea, fost functionar la Consulatul român din Wiena, care, nu mai ştiu din ce motive, a demisionat şi se angajase intr-un serviciu pe cont propriu in Wiena şi după ce a *luat* legătură cu legionarii a comunicat că era dispus să presteze orice serviciu pentru aceştia. La Berlin, Petru Ponta, un absolvent al Şcolii de Belle Arte din Berlin, stabilit de mult timp acolo, fiind căsătorit cu o nemţoaică, un om de foarte frumoasă structură sufletească şi într-o bună stare materială, gata de asemeni la orice serviciu pentru legionari; profesorul Sorin Pavel, asistent la Universitatea din Berlin; doctorul Iosif Dumitru, comandant legionar, având de asemenea un serviciu care-i permitea să se mişte liber - şi altii, pe care nu mi-i mai amintesc.

*

In primul volum al Amintirilor mele am povestit cum am izbutit să dejoc supravegherea organelor de securitate [*autorul se referă la*

"*Siguranţă*", n.e] şi să ajung în trenul militar german care mergea in Polonia şi cu care am ajuns până la Praga. Aici am fost sfătuit de ofiţerul german care însotea trenul şi cu care am stat foarte putin de vorbă in tot lungul drumului, să mă dau jos din vagon şi să trec in alt tren, care mergea în Germania. În vagonul in care mam urcat am găsit doi tineri saşi cari veneau tot din România şi care mergeau şi dânşii în Germania. Cu aceştia am făcut drumul până la Berlin, unde, după ce ne-am dus la un Oficiu pentru străini, ne-am despărţit.

Trebuie să mărturisesc că dintre toate limbile străine pe care le învăţasem in liceu: franceza, engleza şi germana, acesta din urmă mi s-a părut cea mai grea şi gramatica acestei limbi s-a prins mai greu in memoria mea. Am izbutit totuşi să mg descurc şi să explic unui funcţionar de unde vin şi pentru ce, şi legitimându-mă cu carnetul de avocat. Acesta m-a părăsit, apoi, peste câteva minute, s-a întors şi mi-a spus că mă trimite într-un oraş unde se găsesc mai multi români refugiati. M-a însoţit până la gară, care nu era departe, si m-a urcat într-un tren, şi aşa am ajuns la Rostock, lângă Marea Baltică, unde am dat, in adevăr, peste un grup destul de numeros de legionari de prin toate judeţele României, cazati într-o constructie situată in mijlocul unei frumoase păduri de brad, pe malul drept al unul râu care se vărsa nu departe in Marea Baltică. Partea cea mai mare a oraşului, Rostock pe numele lui, cu instituţiile publice şi industriale, era pe partea stângă a râului. Bănuiesc că localul in care eram cazati fusese înainte un restaurant de vară, căci avea o sală mare, in prezent plină cu paturi suprapuse şi câteva camere mai mici, pentru serviciile de rigoare. Cum ne găseam încă in plină vară, căminul acesta in mijlocul unei păduri de brad bine îngrijită mi s-a părut foarte agreabil. Am dat aici peste vreo două sute de legionari de prin toate judeţele ţării, cei mai multi din Bucuresti. Seful grupului era comandantul legionar Nicolae Petraşcu, fostul Secretar general al Mişcării. Îl cunoşteam de când fusese profesor de franceză şi română la liceul din- Sibiu, căci îl apărasem într-un proces de "lese-majestate", apoi lam ajutat la tipărirea cărţii PENTRU LEGIONARI a Căpitanului, ajungând astfel in raporturi de caldă prietenie cu dânsul.

Primul lucru pe care doream să-l aflu după ce am ajuns aici erau raporturile Mişcării Legionare cu nemţii si cum s-a ajuns ca în aşa zisa Rebeliune aceştia să-l sprijine pe Antonescu şi noi să fim alungaţi de la putere cu ajutorul lui Hitler. In volumul I am povestit cum generalul von Hube, comandantul Armatei germane de tancuri din România, m-a somat să părăsesc institutiile publice, altfel pune tancurile germane împotriva legionarilor. Până la asa zisa "Rebeliune" fusesem un admirator sincer al nemtilor dar, după ce

am văzut cum l-au sprijinit pe Antonescu împotriva noastră, toată simpatia mea a dispărut. Chiar şi venirea mea in Germania s-a făcut numai pentru a afla precis pentru ce l-au sprijinit pe Antonescu împotriva noastră. Şi încă nu aflasem că, chiar asasinarea Căpitanului s-a făcut cu îngăduinta, dacă nu cu ajutorul lui Hitler.

Am sosit la Rostock într-o zi de vineri. Până m-am instalat şi eu in mediu, până să ajung să cunosc noile condiţii de viată au trecut câteva zile. Aproape toti legionarii lucrau deja ca angajaţi la fabrica de avioane Heinkel, care îşi avea sediul in acest oraş, pe marginea unui râu care, la numai câţiva kilometri mai spre nord, se vărsa in Marea Baltică. Nu-mi mai amintesc precis cum s-a ajuns ca legionarii să fie angajaţi aproape toti ca simpli muncitori in fabrica de avioane şi doar o mica parte ca funcţionari in birourile acestei întreprinderi. Ştiu numai că, îndată ce ajungeau aici, legionarii trebuiau să se prezinte autorităţilor si la interventia comandantului Petraşcu, după ce erau încadrati in lagăr, tot la recomandarea acestuia erau angajaţi şi in fabrica de avioane. Li se punea apoi in vedere că, de acum sunt consideraţi refugiaţi politici - "*Politische Edchtling*" - şi nu au voie să părăsească oraşul fără un aviz prealabil al oficialităţilor. Chiar a doua zi după venirea mea aici, m-am prezentat şi eu la Poliţie, urmând ca foarte curând să fiu încadrat in muncă. Peste câteva zile am fost angajat la Fabrica Heinkel, ca functionar într-un birou.

În cele câteva zile înainte de a intra in functie, am căutat să mă încadrez şi să fac cunoştinta cu comunitatea legionară de aici. Erau peste două sute de legionari, numai foste cadre de conducere si oameni care deţinuseră in ţară posturi de răspundere. Nu-mi aduc aminte de toţi, dar voi menţiona câteva nume, după cel al lui Nicolae Petraşcu, fostul Secretar General al Mişcării. Astfel: avocatul Dr. Ion Fleşeru, fost Prefect al Judeţului Sibiu, profesorul Vasile Hanu, fost Prefect al Judetului Turda, şi fratele acestuia, Traian Hanu - licentiat în Drept şi fost Chestor al Poliţiei din Alba Iulia, Nită Ghimbăşanu, fost Inspector al Politiei din Alba Iulia. Din Judeţul Alba mai erau aici Emil Gligor, Tiutiu Dionisie, Şerbu Gheorghe, Popa Aurel, Şeful Frăţiilor de Cruce din Aiud şi frate cu eroul legionar Popa Ştefan, inginerul Ion Bogdan şi încă câtiva ale căror nume nu-mi vin în minte. Din Judeţul Turda, afară de Prefectul Judeţului, profesorul Vasile Hanu, mai erau: Coman Vasile, Nicolae Olteanu, profesorul Sebastian Mocanu, pictorul Aurel Chira şi alti câtiva pe care nu mi-i mai amintesc după nume. Din Judeţul Târnava Mare, era avocatul Eugen Bârsan, din Sighişoara, fostul şef al Judetului.

După mai bine de 50 de ani este greu să-mi mai amintesc nume, dar mai retin pe Dr. Victor Apostolescu, Dr. Emil Popa, Toader Ioraş, Puiu Traian, Eugen Teodorescu, Romul Opriş şi multi alţii, căci erau peste 200, toti foşti cu functii de răspundere în Bucureşti şi în alte judete ale ţării.

Într-o discuţie intimă avută cu Nicolae Petraşcu, îndată ce am ajuns aici, acesta mi-a spus că e bine să vorbesc cu toti refugiatii şi cu deosebire cu cei din regionala mea şi în discuţiile avute e bine să fim cât se poate de prudenţi, căci sunt multi cari sunt şocati şi speriati de momentele grele prin cari trece Neamul şi Legiunea şi în timp şi-au pierdut curajul şi au devenit apatici; altii, dimpotrivă, au devenit nerăbdători şi preconizează actiuni cari pot duce la excese periculoase; iar alţii critică pe conducătorii Legiunii, cari n-au ştiut să dirijeze in aşa fel lucrurile încât să nu ajungem in aceste încurcături. "Pe toti trebuie să-i facem să înţeleagă că nu e bine să ne certăm şi să ne aducem fel de fel de acuze inutile, ba, chiar dăunătoare unităţii, ci toti trebuie să ne străduim să păstrăm unitatea Mişcării, credinţa în Dumnezeu şi dragostea faţă de Neam".

- "Se găsesc printre noi", a tinut sa accentueze Petraşcu, "un număr de veleitari care vroind să profite de momentele grele in cari ne-au târât Antonescu şi Hitler, se gândesc să profite de aceasta situaţie şi, făcând jocul acestora, să se ridice in fruntea Miscării şi să o manevreze după dorinta lor. O greşeală mai mare nu se poate, decât să ajungem sa ne certăm intre noi şi să rupem unitatea Mişcării. N'am face decât să-l ajutăm pe Antonescu care, după ce cu ajutorul legionarilor l-a alungat de la tron pe Carol II - vroia acum să ajungă şi Fuhrerul legionarilor, dar urmarind nu problemele Neamului, ci satisfacerea unor interese meschine de veleităţi personale, cari ar duce la fărâmiţarea solidarităţii naţionale şi la abaterea Mişcării Legionare de la idealurile nobile pe cari i le-a stabilit Corneliu Codreanu la întemeierea acesteia."

La rândul său, Hitler sperase să pună stăpânire pe toată forta politică legionară, şi cu ajutorul acesteia, pe toate bunurile materiale ale patriei noastre. Când a vazut că, că legionarii nu sunt de vanzare, i-a abandonat şi l-a ajutat pe Antonescu să ne alunge de la putere, apoi ne-a oferit azil politic, şantajându-l pe acest ambiţios să-i fie recunoscător si să-i satisfacă toate cererile. Iar pentru a ne avea la îndemână şi a-l putea şantaja, Hitler ne-a oferit azil politic, ne-a angajat mai întâi in muncă, in fabrica de avioane, şi când a văzut că Antonescu îi cere să ne predea, a refuzat, dar n-a ezitat să ne închidă in lagărul de la Buchenwald, pentru a ne avea la îndemână şi pentru a-l tine in şah pe vanitosul acesta. Era o

situatie extrem de grea şi periculoasă, căci nu puteam apela la nici una din puterile apusene, cari toate erau dispuse sa-i ajute pe ruşi împotriva nemţilor, lasându-i să treacă peste noi, să ne înghită. Tara noastră era in acel moment pândită din toate părtile de primejdia de a fi înghiţită: ungurii ne-au luat o parte din Ardealul de Nord şi-l doreau întreg. Ruşii ne-au luat Basarabia şi ne vroiau ţara întreagă. Bulgarii ne-au luat o parte din Dobrogea şi o doreau întreagă. Iar Sârbii nu se dădeau în lături să ne mai ia si cealaltă parte din Banat, pe care n-o luaseră. Şi, in faţa atâtor primejdii cari ne pândeau din toate părţile, ţara noastră se găsea total nepregătită spre a le face faţă.

- "Va trebui, deci", spunea Petraşcu, "să fim cat se poate de prudenti, să încercăm să refacem unitatea Mişcării, pentru ca în momentul oportun, să sărim cu tot curajul şi spiritul de jertfă care ne caracterizează, să o salvăm. Trebuie să fim foarte constienti de primejdiile care ne pândesc Patria, din toate părţile, şi să ne pregătim cu toată grija şi spiritul de răspundere, să le facem fată. Va trebui mai ales să le demonstrăm nemţilor că suntem foarte serioşi, uniti şi hotărâti in crezul nostru şi să-i facem să înţeleagă că numai sprijinindu-se pe noi, pe legionari, şi numai respectându-ne libertatea, se vor putea bucura de prietenia României în in mentele de grea cumpănă", cari se anuntau din toate părţile, şi nu numai pentru Legionari, ci şi pentru Nemţi.

Peste câteva zile, eram angajat şi eu in Fabrica Heinkel, funcţionar la Serviciul - Vânzări. Şeful Serviciului, un om mai in vârstă, era tipul funcţionarului de profesie, care nu dovedea nici o preocupare politică - in afară de grija administrativă a producţiei. Era singurul angajat mai in vârstă decât mine, cu par cărunt şi probabil aproape de pensie. Toţi ceilalţi angajaţi erau mai tineri.

De toţi, am găsit - in oficiul in care lucram, in afară de şef, încă cinci tineri, trei femei şi doi bărbaţi. Dintre femei, două erau surori, deşi nu semănau deloc, căci una era brunetă cu ochi verzi şi cealaltă blondă cu ochi albaştri. Bruneta, in jur de douăzeci de ani, era căsătorită şi avea un copil de 3-4 and şi soţul se găsea pe frontul rusesc. Blonda, cu vreo doi ani mai tânără, nu era căsătorită. Amândouă erau frumoase şi foarte prietenoase. Cea de a treia era ceva mai in vârstă decât cele două surori, blondă, tot frumoasă, dar mereu tristă, căci a primit veste că soţul său a murit pe front, nu de mult, într-o încăierare cu rusii.

Dintre cei doi tineri, unul, în jur de 25-26 de ani, era neamţ, refugiat din Lituania, si trăia aici cu mama lui văduvă; tatăl fusese asasinat într-o încăierare cu ruşii. Il chema Heno şi nu mai ştiu cum. Am remarcat curând că Heno era în foarte calde raporturi cu

una din cele două surori, blonda Gerty, care era necăsătorită. Al doilea bărbat, ceva mai în vârstă decât Heno, şchiopăta puţin la mers. Era tot refugiat şi acesta, din una din ţările baltice, dar tot german, ca şi Heno.

Deşi nu cunoşteam bine germana, in decurs de o lună m-am introdus foarte bine în lucrările de birou, incât, intr-o bună zi, şeful nostru mă trezesc ca mă agrează în faţa tuturor: "*Herr Doktor, Ich bin sehr zufrieden mit Ihrer Arbeit*"... Sunt foarte multumit cu munca dumneavoastră - fapt care m-a bucurat, caci nu era prea darnic cu laudele.

Într-o Duminică, cele două surori m-au invitat la ele la masă. Acolo am făcut cunostinta cu sora lui Heno, care tocmai terminase liceul şi mi-au spus ca va veni si dânsa funcţionară tot în secţia noastră. Şi, în adevăr, peste câteva zile o aveam colegă chiar 1ângă mine cu scaunul. Prin forţa lucrurilor, am fost nevoit s-o introduc în lucrări şi să leg şi cu dânsa raporturile de prietenie pe cari le aveam cu Heno. Acesta mă ruga mereu să-i vorbesc despre ţara mea. La insistenţele lor, m-am dus într-o zi s-o văd pe mama lor, o femeie de vârsta a treia, care m-a primit foarte prieteneşte, cu prăjituri pe cari spunea că le-a făcut chiar dânsa şi pe cari le-am lăudat. După asta mereu mă invitau la dânşii, iar Helga, sora lui Heno, nu se sfia să se arate foarte afectuoasă cu mine, deşi le spusesem că eram căsătorit. După asta mereu ma invitau la dânşii. Locuiau într-un bloc mai mare, aproape de centrul oraşului, la etajul 1, cu două camere şi o bucătărie destul de mare, care cuprindea printre altele şi un pat. Mama dormea aici, iar cei doi, fratele şi sora, fiecare in camera sa.

*

La vreo 2-3 luni după venirea mea la Rostock, deoarece ne-am înmulţit si nu mai încăpeam in hotelul din pădure, am fost mutaţi toţi românii într'un cămin, in partea de Nord a oraşului, mai aproape de Marea Baltică şi foarte aproape de fabrica unde lucram. Căminul acesta era un bloc mare, cu patru etaje, cu camere in cari se găseau două paturi suprapuse, o măsuţă, două scaune şi două dulapuri de haine. Eram patru într-o cameră, doi in paturile de jos şi doi in cele de sus. Am fost plasat la parter, cu fraţii Hanu şi cu Dr. loan Fleşeru. Iancu Fleşeru şi Tetea Vasile (Hanu), cari erau mai in vârstă, dormeau in paturile de jos, iar eu cu Traian Hanu, in cele de sus. In felul acesta eram instalati toţi legionarii refugiati aici, într-un număr de peste trei sute acum.

Alături de blocul nostru se afla un alt bloc mare, de spital, in care lucrau si doctorii români si unde se găseau bolnavi din mai multe

ţări cari lucrau in aceeaşi fabrică. Peste drum de blocul unde eram cazati, se găseau bucătăria şi magaziile de alimente, cu o camera mare unde luam masa când nu mâncam in fabrică. Bucătăria şi camerele auxiliare serveau numai blocul nostru, al Românilor. In apropiere se găseau şi alte blocuri, cu serviciile respective, ca şi al nostru. Toată administraţia la Bucătărie o efectuau oameni de-ai nostri, numai la Magazia de unde se distribuiau alimentele erau Nemti. Aici se putea face o supraveghere mai buna a oamenilor şi Petraşcu avea posibilitatea să tină o evidenţă mai atentă a lor. El era numai singur într-o cameră, care servea şi ca Oficiu de cancelarie.

L-am găsit aici, la venirea mea, si pe Comandantul Bunei Vestiri, Mile Lefter, om mai in vârstă şi oarecum mai distant de viermuiala celor multi, dar nu-mi amintesc ca el să fi lucrat in fabrică, or să fi avut un amestec mai intim în viaţa legionarilor de aici. Dealtfel, nici nu a stat prea mult cu noi, că a fost mutat la Berkenbruck, la Comandament.

În ce mă priveşte, eu primisem sarcina să tin evidenţa legionarilor din Regionala mea - Transilvania şi raporturile cu legionarii din celelalte Regiuni erau prin forta lucrurilor ceva mai distante. I-am întâlnit, astfel, pe clujeanul Emil Popa - doctor în Drept şi

fost Prefect de Ilfov, pe medicii Dr. Apostolescu si Ighişanu, cari lucrau in spitalul cel mare de alături, pe Romul Opriş, care era Sibian, dar lucrase in Politia din Bucuresti si numai la Rostock l-am cunoscut, pe profesorul Sebastian Mocanu, fiu de Mot din Muntii Apuseni, un om de foarte frumoasă cultură şi mare curăţenie sufletească şi adâncă trăire legionară, dar tăcut si blând ca un călugăr, pictorul Aurel Chira, tot Mot din Muntii Apuseni, avocatul Eugen Bârsan, fost şef al Judeţului Târnava Mare, Viorel Boborodea, licenţiat in Drept, fost şef al Judeţului Hunedoara, inginerul Bogdan Ion, din Totoi, Jud. Alba, maestrul Bratosin, din Fabrica de Armament de la Cugir, Călin Aurel, din Judetul Sibiu, bănăteanul Costică Coniac, Ovidiu Găină - un viteaz bucovinean, poetul Horia Stamatu şi mulţi altii, pe cari in fuga condeiului nu-i mai reţine memoria. Fraţii Hanu sunt cei cu cari am format primele cuiburi legionare pe Valea Aiudului.

In povestirea făcută in primul volum, am vorbit despre muncitorul Gheorghe Şerbu, care s-a lăsat antrenat într-un complot pus la cale de Siguranţa din ţară, in care urmau să fie asasinaţi un număr de legionari refugiaţi in Germania, după asa zisa Rebeliune de la 23 Ianuarie 1941, pentru ca după aceea să se spună ca legionarii s-au bătut între ei, "ca nişte derbedei, precum erau".

Mai recent am citit cartea preotului Palaghiţă, cu titlul: GARDA DE FIER SPRE REÎNVIEREA ROMANIEI, o carte care tine cu tot dinadinsul să-i compromită pe legionari şi in care aproape nu găseşti pagină in care faptele şi întâmplările să nu fie răstălmăcite sau falsificate. In scopul de a-i compromite cu orice preţ pe legionari, autorul încurcă faptele şi întâmplările in aşa fel ca un om care cunoaşte sau urmăreste cât de cât mersul evenimentelor îşi dă seama de reaua credinţă a autorului.

Astfel, eu, autorul acestor rânduri, pot mărturisi sub jurământ ca, la sosirea mea in ţară, in Novembrie 1944, l-am întâlnit pe preotul Palaghiţă in gara Dej. Eu, după ce fusesem eliberat din lagărul de la Buchenwald, veneam cu 40 de legionari în ţară, pentru a ne opune comunizării ţării, iar preotul Palaghiţă pleca in refugiu in Germania. Cum, din cauza unei defecţiuni de pe front, undeva, între Cluj şi Turda, trenul nostru a fost nevoit să se oprescă in gara Dej, din aceeaşi pricină trenul cu care preotul Palaghiţă mergea in Germania in refugiu s-a oprit şi acela, tot in gara Dej. Din trenul său, preotul Palaghiţă văzând mişcându-se prin gară pe unul din cei cu care veneam eu din Germania şi pe care-l cunoştea, s-a dus la el şi acesta l-a adus la mine şi mi l-a prezentat. Palaghiţă ne-a spus ca vine din tară şi ca vrea să se refugieze in Apus, ca, in ţară, lumea e foarte speriată şi îngrozită, ţara fiind in perspectiva de a fi ocupată de comunişti. - Evident, i-am spus si noi, că venim tocmai pentru a organiza rezistenta împotriva comunismului. A făcut ochii mari, apoi ne-a spus ca in ţară este un haos, că lumea-i îngrozitâ şi ne-a prevenit ca o să întâmpinăm foarte mari primejdii. Trenul său a dat semnal de plecare şi atunci a fugit la vagonul său şi nu l-am mai văzut niciodată.

Acum, după mai bine de 40 de ani, am dat peste cartea lui, in care povesteste ca a fost şi dânsul la Rostock şi ca a fost martor la o mulţime de ticăloşii săvârşite de legionari acolo. Numai ca el s-a dus in Germania la doi ani după desfiinţarea lagărului legionar de la Rostock. Cine cunoaşte cât de cât mersul evenimentelor constată numaidecât minciuna gogonată pe care o proferează şi îşi dă seama ca povestirea lui este o încercare josnică de a compromite şi aici pe legionarii fugiţi de persecuţiile lui Antonescu. Şi mai ales simte, bănuieşte numaidecât, din toată povestirea, ca nu Palaghiţă a scris textul, ci altcineva. El, Palaghiţă, numai l-a semnat, sau poate nici nu l-a semnat şi autorii textului, autorii reali ai acestuia, au folosit numele lui Palaghiţă pentru a-i compromite pe legionari. In această privinţă comuniştii sunt cei mai mari specialişti. Eu nu vreau să merg pe linia lor dar, dacă mi-ar trece prin cap, as putea foarte uşor să afirm ca, după ce l-au compromis, punându-i in sarcină afirmatii absolut false despre Mişcarea

Legionară, prin mijloace foarte eficace, l-au scos din viaţă, pentru a nu avea prilejul să desmintă afirmaţiile din cartea atribuită lui. Fapt real este că Palaghiţă a ajuns in Germania la doi ani după desfiintarea lagarului de la Rostock; si, practic si real, faptele şi cu deosebire excesele afirmate de dânsul in carte sunt pe de-a-ntregul inventate. Complotul pentru asasinarea unor şefi legionari a existat de fapt, dar organizarea acestuia a fost concepută şi pusă la cale de Inspectosul Petrovici, trimis anume de Antonescu în acest scop. Petrovici n-a stat cu legionarii in lagăr, ci la un hotel din Rostock. Acesta izbutise să antreneze vreo 7-8 legionari refugiati aici, într-o acţiune de asasinare a legionarilor şi faptul urma să se întâmple concomitent cu un atac împotriva lui Horia Sima şi a altor şefi legionari din lagărul de la Berckenbruck, pe ziua de Sfântul Nicolae - 6 Decembrie 1941. Cu două zile înainte de executarea atacului, deţinutul [sic!] Şerbu, nu-mi mai amintesc in ce împrejurare, a demascat iminenţa atacului şi atunci Petraşcu m-a trimis pe mine, cu o echipă de legionari, să-l luăm pe Inspectorul Petrovici de la hotel şi să-l predăm Poliţiei germane, împreună cu complotiştii indicaţi de Şerbu. Din păcate, unul din complotişti - rămas nearestat - a fugit la hotel şi l-a prevenit pe Petrovici, iar acesta a părăsit numaidecât oraşul. Cînd m-am dus cu echipa legionară, compusă din Ionel Cristea, Secu Şerban şi eu, sa-l arestăm, ni s-a spus şi ni s-a dovedit ca Petrovici a părăsit hotelul cu o zi înainte.

Temându-ne ca nu cumva echipa de asasini care urma să-i atace pe cei de la Berckenbruck, concomitent cu planul celor de la Rostock, Petraşcu ne-a trimis pe mine şi pe Ovidiu Găină să-i alarmăm pe cei de acolo. In dimineaţa de 5 Decembrie, am descins in gara Berckenbruck şi chiar in gară, după ce ne-am dat jos din tren, Găină a zărit doi tineri din Berckenbruck, pe cari îi cunoştea ca informatori ai poliţiei române.

- Uite-i, zise Găină. Hai, să-i luăm şi să cerem Politiei din gară să-i reţină.

Ne-am îndreptat spre ei, dar când ne-au văzut, au luat-o la fugă şi, prin un gang, s-au refugiat într-un bloc din spatele gării şi astfel i-am pierdut. Cum nu ştiam câţi erau in echipa de asasini, ne temeam ca aceştia vor informa pe cei rămaşi neidentificati şi vor pune in aplicare planul de asasinare de la Berckenbruck. Trebuia neapărat sa-i prevenim pe aceştia. Am pornit spre castelul din pădurea apropiată, care nu era departe. La o cotitură a drumului care şerpuia prin pădure, îl zărim pe comandantul Horia Sima, plimbându-se alene cu încă un tânăr pe care nu-l cunoşteam. Când ne-am apropiat şi ne-a recunoscut, ne-a întrebat surprins:

- Dar cu voi ce-i? Cum ati ajuns aici?

I-am prezentat numaidecât primejdia in care se găsea. A făcut ochii mari, apoi, încretindu-şi fruntea, ne-a spus cu un ton calm, dar hotărât:

- Mergeti înapoi, la Rostok, şi tineţi-i pe cei amestecati in complot până poimâine. Dati-i apoi pe mâna Politiei germane şi spuneti-le cum ati descoperit complotul. De cei de aici să nu duceti nici o grijă. Eu voi pleca la noapte, sau mâine noapte, în Italia, să aflu refugiu acolo. Deci, până poimâine, nu-i predati, şi afară de Petraşcu, nu veti spune nimănui despre ce-am vorbit noi aici. Hai, să vă sărut şi mergeti repede înapoi! Nu trebuie să se afle de această ticăloşie înainte de a ne lua toate măsurile de apărare. Sper să găsesc o modalitate să vă comunic cum am ajuns în Italia.

Plecasem din Rostock noaptea şi chiar in seara următoare eram înapoi. In ziua care a urmat, Petraşcu m-a trimis pe mine, să anunţ Poliţia din Rostock, să denunţ complotul. Poliţia a trimis o maşină şi i-a ridicat pe cei 7-8 complotişti. Evident, între legionarii din Rostock s-a iscat o foarte mare nelinişte şi proastă stare sufletească. Unii ziceau că e mai bine să ne întoarcem acasă, altii, că e mai bine să mergem in Italia sau Spania.

Câteva zile mai târziu, Petraşcu şi eu am fost chemati la Poliţia de Siguranţă nazistă - la Locotenentul Fass. Acesta ne-a spus ca nu găseşte celor acuzati de noi nici o vină de conspiratie şi noi nu facem decât să producem agitatie între oameni.

- Herr Fass, a replicat Petraşcu, sunt foarte mirat că Dvs. nu puteti constata adevărul afirmatiilor făcute de noi, când acestea sunt sprijinite pe fapte absolut reale. Cum se explică faptul că un Inspector al Sigurantei din România se găseşte aici, in Rostock, la un Hotel şi tine relatii clandestine cu oameni care se găsesc sub protectia Dvs.?

- De unde ati mai scos şi această afirmatie, a intrebat domnul Fass.

- *Herr Fass,* am intervenit eu, dati-mi voie să prezint eu faptele exact cum s-au petrecut. Va aduceti aminte că atunci când Şerbu a plecat in tară, eu am venit la Dvs. şi v-am spus, iar Dvs. mi-ati spus zâmbind să vă comunic şi Dvs. data când se va întoarce. De câte ori a plecat unul de-ai noştri din oraş, fără să vă spună in prealabil, v-ati supărat şi ne-ati făcut mustrări. In cazul Şerbu, nu v-ati supărat, ati zâmbit numai uşor şi ne-ati cerut să vă comunicăm când se întoarce, ceea ce noi nu ştiam, dar Dvs. ştiati. Aşa si acum, noi nu ştiam că un om din Politia română se găseşte la un Hotel din

oraş, trimis de Antonescu să ne supravegheze şi, eventual, să ne învrăjbească, dar Dvs. ştiati, căci nu se poate ca un agent străin să stea la un Hotel în oraş, fără ca Poliţia germană să ştie. Când noi am aflat de la Şerbu despre el, m-am dus eu personal, cu alti doi camarazi, să-l luăm şi să-l aducem la Dvs., dar cineva, tot unul din ceata celor cari doreau să facă o crimă şi să ne compromită in fata Dvs., s-a dus şi l-a avertizat pe omul lui Antonescu şi acesta a fugit, înainte de a-1 putea găsi noi. Era important să se întâmple toate acestea fără ştiinta Dvs. Vedeti, Dle Pass, noi suntem. foarte sinceri cu Dvs., vă spunem şi ce nu vă place, pentru că suntem convinşi că procedati greşit atunci când lăsati pe adversarii noştri - şi nu numai îi lăsati, dar îi chiar ajutati să ne spargă unitatea si credinta .Trebuie să ştiti, Dle Fass, ca nu aveti in România un aliat mai bun decât Mişcarea Legionară şi că singurii prieteni buni pe care-i aveti in România sunt legionarii Gărzii de Fier. Toţi oamenii politici incadrati in alte partide, ori neîncadrati la noi, vă sunt adversari, aşa cum ne sunt şi nouă şi vă vor trăda când veti avea mai mare nevoie de colaborarea tării noastre cu Germania. Dar, această colaborare trebuie să se desfăşoare pe o prietenie şi camaraderie sinceră şi nu pe umilirea şi subjugarea poporului român!

- *Genug!* Destul! îmi răspunse energic Dl. Fass. Noi n-avem nevoie de lectii de la voi. Aici sunteti refugiati politici şi sunteti obligati să vă supuneti conditiilor de viată pe care vi le cerem. Nu ne interesează certurile dintre voi. Am să raportez şi am să comunic mai sus şi vă voi comunica hotărârea superiorilor mei dar, până atunci, sunteţi obligati să respectati ordinea şi disciplina pe care v-o cerem! Eu am terminat cu Dvs.

*

Peste câteva zile, am fost ridicaţi primii o sută de legionari mai deochiaţi, in frunte cu Nicolae Petraşcu, şi duşi în lagărul de la Buchenwald. Am fost instalaţi mai întâi în unul din blocurile de pe coasta unui deal, unde aveam, într-un bloc vecin, nişte norvegieni, de cari eram despărţiţi doar printr'un gard de sarma. Am izbutit sa schimbam cu dansii

câteva informaţii in limba germană. Aceştia ne-au spus că aici, in acest lagăr, sunt tinuti ca prizonieri politici, in diferite blocuri, oameni din diferite ţări, francezi, englezi, ruşi, danezi, norvegieni, unguri, fiecare natiune separată. Evident, convorbirea a fost fără voia santinelelor, cari aveau gnjă să nu le îngăduie.

Cum numărul nostru se mărea aproape zilnic, am fost mutaţi de-aici sus pe un platou mai mare, unde eram izolaţi complect şi unde,

rând pe rând, au fost aduşi toţi detinutii români din Rostock şi chiar din alte părţi.

Aici eram cazati in două barăci mari, oarecum mai bine decât jos, dar complect izolaţi de lume. În aceeaşi îngrădire, se aflau şi două ateliere de reparat aparate optice, in cari au fost angajaţi toţi cei cari doreau să lucreze şi erau plătiţi. Nu-mi mai amintesc condiţiile de plată, dar ştiu că din plata muncii, ni se retinea şi plata pentru adăpost şi hrană.

Încă înainte de a fi mutati sus pe platou, într-o zi am avut o discuţie tare cu Traian Boeru, cel vinovat de asasinarea lui Iorga şi Madgearu. Se ştie că in sarcina legionarilor au fost puse două atentate in masă, săvârşite atunci când erau, in colaborare cu Antonescu, la conducerea tarii: a deţinuţilor foşti securişti [sic! angajati ai Siguranţei; n.e.], închişi la Jilava, care asasinaseră câteva sute de legionari, fără judecată, şi pe care Antonescu vroia să-i pună in libertate,fără să-i mai judece, şi a lui Iorga şi Madgearu - ucişi de o echipă condusă de inginerul Traian Boeru. Dacă pentru uciderea securiştilor [sic!] vinovaţi de asasinate în masă, majoritatea legionarilor erau de acord, asasinarea lui Iorga şi Madgearu a stârnit mari discutii. Boeru şi alţi câţiva, putini la număr, susţineau că Iorga era vinovatul principal pentru asasinarea lui Codreanu şi trebuia lichidat fără judecată, cum au făcut şi asasinii lui Codreanu, la insistenţa lui Iorga.

Eu, împreună cu aproape unanimitatea legionarilor, susţineam ca asasinarea fără judecată a lui Iorga era mai mult decât o crimă, era o mare gafă politică, de care Mişcarea Legionară va fi foarte greu să se apere. Iorga fusese o mare personalitate culturală, cunoscut in toată lumea şi pedepsirea lui pentru incitarea la asasinarea lui Codreanu trebuia făcută printr-un proces la lumina zilei. Auzind aceasta, Traian Boeru, care se mândrea cu performanţa asasinării, m-a apostrofat in public şi m-a ameninţat că, dacă mai susţin aceasta, îmi va trage şi mie o bătaie, să-l tin minte!

- Atât îti trebuie, Boerule, i-am răspuns, dar, înainte să-ti faci testamentul că, îndată ce te atingi de mine, te sting de pe lume! Trebuie să ştii ca eu sunt Mot din Muntii lui Avram Iancu şi nu ma speriu de amenintările şi prostiile tale!

Atunci a pornit spre mine, dar Toader Ioraş, care era de faţă, s-a interpus între noi şi i-a spus:

- Boerule! Te rog sa te stapâneşti şi sa nu uiti ca sunt şi eu aci, că mă consider tot Mot de-al lui Iancu şi consider că Nistor are perfectă dreptate şi dacă ti-i dragă Legiunea, precum vrei să ne

faci să credem, atunci gândeşte-te bine ce servicii i-ai făcut omorându-l pe Iorga.

Boeru s-a oprit, s-a uitat indelung la Ioraş, apoi la mine, apoi a făcut stânga împrejur. Aceasta a fost ultima mea convorbire cu dânsul. Cat am stat in Lagăr n-am mai vorbit niciodată cu el, iar după ieşirea din Lagăr, drumurile noastre s-au despărţit definitiv.

In Lagărul de sus, au avut loc apoi o mulţime de discutii şi chiar certuri şi după ce că eram complect rupţi de lume, foarte bine păziti, între sârmele ghimpate, cu santinele peste tot, singura legătură cu lumea exterioară erau cele câteva aparate mici de radio posedate de unii dintre noi, cari ne făceau cunoscute evenimentele din lumea liberă şi mersul războiului cu ruşii comunişti in care erau angajate şi trupe româneşti.

Nu mult timp după ce ne-au mutat sus pe platou, l-au ridicat şi pe Petraşcu dintre noi şi l-au dus, se pare, la Dachau, unde se aflau şi alţi legionari cunoscuti de autorităti. Nu-mi mai amintesc prin ce împrejurări am aflat ca Horia Sima a fost adus din Italia şi închis undeva, singur, şi ca i se pregătea un proces. Raporturile cu autoritătile germane ne deveneau astfel din ce in ce mai reci, dar in loc să se ajunga la o ruptura, precum se pare ca nadajduiau autorităţile germane, dimpotrivă, încet, încet, discuţiile şi acuzele se răreau tot mai mult, pe măsură ce raporturile cu autorităţile germane deveneau tot mai reci şi mai ameninţătoare. Nu mult după ce auzisem că Horia Sima a fost adus din Italia si tinut undeva - separat total -, in lagărul nostru s-a tinut o şedinţă, initiată de autoritătile germane. La această şedinţă, a venit şi colonelul Pister, comandantul Lagărului, cu alţi ofiţeri şi câtiva subofiţeri. Era o atmosferă rece la început şi unii, mai fricoşi, spuneau in şoaptă: "să vedem acum ce bucurii ne aşteapta!"

Era o zi frumoasă, cu soare. Intre barăcile noastre şi atelierele de lucru, au fost aşezate bănci şi plutonierul care se îngrijea zilnic de noi ne-a spus să luăm loc pe acestea. Când a venit colonelul Pister, ne-am ridicat toti în picioare. După ce ne-a poftit să ne aşezăm, ne-a spus că doreşte să stea de vorbă cu noi, să ne cunoască mai bine, ca să ajungă să ştie cine suntem, ce vrem şi de ce am ajuns aici.

- Ştiu, aşa în general, că sunteti nationalişti români, majoritatea cu studii superioare, ca, după ce ati alungat de pe tron pe regele Carol II, ati ajuns în conflict şi cu generalul Antonescu, noul conducător al statului român. Vreau să ştiu şi să pricep de ce nu vă întelegeti cu Antonescu? De ce îl preferati pe Horia Sima? Cine este Horia Sima şi de ce îl urmati pe el, în loc să-l urmati pe generalul Antonescu? Va rog sa-mi raspundeti la aceste intrebari!

S-a făcut dintr-odată o linişte complectă. Nimeni nu dădu răspuns la această întrebare, venită pe neaşteptate. Cum toţi şefii noştri mai cunoscuti fuseseră ridicaţi dintre noi şi mutaţi in alte lagăre şi fiindcă nu ajunseserăm să constituim un alt comandament, nimeni nu s-a grăbit să-şi ia răspunderea, să dea un răspuns întrebării. Văzând că nimeni nu răspunde, colonelul a întrebat din nou:

- Cine este Horia Sima? De ce tineti la el?

Văzând ca nimeni nu se ridică să răspundă şi considerând că întrebarea avea in sinea ei şi un sens ironic şi dispretuitor, care m-a supărat, m-am ridicat eu şi i-am raspuns:

- Domnule colonel, dati-mi voie să răspund la întrebarea Dvs. cu o altă întrebare.

- Poftim, zise, răspunde!

- De ce tineti Dvs., germanii, la Hitler?

- Cuuum?! - fu răspunsul. "*Waass?!*"

- Da, Dle colonel. Horia Sima este şeful legionarilor români, precum Hitler este şeful national-socialiştilor germani. Din nenorocire pentru noi, întemeietorul Mişcării Legionare, Corneliu Codreanu, a fost asasinat de duşmanii noştri şi în locul lui s-a ridicat comandantul Horia Sima, pe care noi îl iubim şi îl urmăm, aşa precum germanii îl iubesc şi îl urmează pe Adolf Hitler.

M-am lăsat pe scaun. Pe fetele tuturor legionarilor s-a putut citi aprobarea răspunsului meu. După ce si-a răsucit capul in toate părţile şi s-a uitat indelung la noi, colonelul a zis:

-"Gut!" Bine. Dar voi aici sunteti într-un lagăr german şi trebuie să respectati conditiile de detinere. Noi vă dăm posibilitatea să vă câştigati existenta printr-o muncă cinstită pe care o plătim, dar vă cerem să respectati conditiile de viată pe care vi le creem. Vedeti că ne găsim în luptă cu comunismul şi nu putem să tolerăm nici o abatere de la linia de actiune şi de la obiectivele cele dintâi ale vietii noastre: zdrobirea comunismuluil Nu ne faceti greutăti că avem destule! Eu, aici, am misiunea să vă adăpostesc şi să vă asigur o viată de muncă cinstită, până când conducerea noastră, împreună cu a voastră, vor găsi modalitatea de a vă schimba aceste conditii de viată, cari sunt numai provizorii. Va rog să nu-mi faceti greutăti şi să nu mă siliti să iau măsuri pe cari nu le doresc! Şi cu asta am terminat. S-a întors şi a plecat. Îndată după el, au plecat şi militarii.

Au urmat câteva clipe de totală tăcere, apoi, rând pe rând, grupându-se după prietenii, au început comentariile. Unii spuneau:

- Să vedeti acuma ce urmează! S-ar putea să ne încarce într-un tren, să ne ducă în tară, să ne dea pe mâna lui Antonescu, care abia apucă să pună stăpânire pe noi, să ne facă procese de Rebeliune şi să ne împuşte pe unii, să ne vâre în puşcărie pe altii, sau să ne trimită pe front in unităti de pedeapsă, ca Sa curete tara de legionari, pe care nu-i iubeşte deloc, văzând că nu-i poate manevra după vanitătile sale absurde.

Alţii spuneau: Nu-i nevoie să ne dea pe mâna lui Antonescu, că Hitler poate să ne facă şi el nişte procese fictive, să ne lichideze, ori să ne înfunde in vreunul din lagărele lui şi să ne facă să dispărern definitiv din viată, chiar şi fără proces.

Această ipoteză a prins viaţă mai puternică la câteva zile după şedinţa cu colonelul Pister, când, nu mai ştiu prin ce împrejurări, s-a făcut cunoscut ca Horia Sima a fost predat de Mussolini lui Hitler, care îl ţinea acum izolat, într-o închisoare din Germania, şi i se pregăteşte un proces, in urma căruia, cu siguranţă, va fi lichidat. In urma acestor ştiri, unii înjurau in gura mare pe nemţi şi-i acuzau că nu ştiu face politică şi in loc să folosească partidele naţionaliste din ţările cu cari au relaţii, fac jocul adversarilor şi până la urmă împing toate popoarele europene la o dependenţă de Rusia, in loc să formeze un front puternic anticomunist. Iar puterile apusene - francezii, englezii şi americanii, la instigarea evreilor, fac şi ele jocul ruşilor şi le tin acestora isonul, inventând tot felul de argumente, nu numai împotriva nemţilor, ci şi împotriva celor bănuiţi că colaborează cu aceştia(*).

PENTRU ALTE INFORMATII REFERITOARE LA VIATA LEGIONARILOR IN TIMPUL REFUGIULUI DIN GERMANIA, CITITI "***Jurnal numai pentru mine***" DE NIŢĂ GHIMBĂŞANU